

Що таке державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям і кому вона надається?

Малозабезпечена сім'я - сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий, ніж прожитковий мінімум для сім'ї. (Прожитковий мінімум для сім'ї - визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум" для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення.)

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям - щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Державна соціальна допомога призначається, якщо особи протягом періоду, за який враховуються доходи:

- сплатили або за них сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців;
- доглядали за дітьми до досягнення ними трирічного віку або за дітьми, які потребують догляду протягом часу, визначеного в медичному висновку лікарсько-консультативної комісії, але не більше ніж до досягнення ними шестирічного віку, за дітьми, хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, за дітьми, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідності, за особою з інвалідністю I групи, за особою з інвалідністю II групи внаслідок психічного розладу, за дитиною з інвалідністю віком до 18 років, а також за особами, які досягли 80-річного віку; надавали соціальні послуги з догляду відповідно до законодавства.

Виплата раніше призначеної соціальної допомоги припиняється:

- якщо сім'єю приховано або навмисно подано недостовірні дані про її доходи та майновий стан, що вплинули на встановлення права на соціальну допомогу і визначення її розміру, внаслідок чого були надміру виплачені кошти, — з місяця, в якому виявлено порушення;
- у разі переїзду сім'ї в іншу місцевість та настання обставин, що унеможливають виплату соціальної допомоги (зокрема, смерть одинокої особи), — з місяця, що настає за місяцем, в якому відбулися зміни;

- за заявою уповноваженого представника сім'ї — з місяця, що настає за місяцем її подання, якщо інше не обумовлено заявою.

Державна соціальна допомога не призначається, якщо:

- у складі сім'ї є працездатні особи, які досягли 18-річного віку та не працюють, не проходили військової служби, не провадили підприємницької чи професійної незалежної діяльності, не здобували освіти за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, не зареєстровані в центрі зайнятості як безробітні або як такі, що шукають роботу, сумарно більше ніж три місяці протягом періоду, за який враховуються доходи;
- особи, які входять до складу малозабезпеченої сім'ї, протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням державної соціальної допомоги здійснили купівлю земельної ділянки, квартири (будинку), транспортного засобу (механізму), будівельних матеріалів, інших товарів довгострокового вжитку або оплатили (одноразово) будь-які послуги (крім медичних, освітніх та житлово-комунальних згідно із соціальною нормою житла та соціальними нормативами житлово-комунального обслуговування) на суму, яка на дату купівлі, оплати перевищує 50 тис. гривень;
- у власності малозабезпеченої сім'ї є друга квартира (будинок), крім житла, яке розташоване на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі, у населених пунктах на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, та у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення, або житла, непридатного для проживання, що підтверджено актом обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири), за формою згідно з додатком до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 80, ст. 2271; 2015 р., № 70, ст. 2312);
- у власності малозабезпеченої сім'ї є більше ніж один автомобіль, транспортний засіб, що підлягає державній реєстрації, з дати випуску якого минуло менше ніж 15 років (крім мопеда і причепа).

Куди звертатися для отримання допомоги малозабезпеченим сім'ям, які потрібні документи та на який термін призначається допомога?

З 1 березня 2021 р. заяви з необхідними документами приймаються посадовими особами виконавчого органу або центру надання адміністративних послуг виключно з формуванням електронної справи. Заяви з необхідними документами (після формування електронної справи) у паперовому вигляді передаються відповідному органу соціального захисту населення не рідше ніж раз на два тижні.

У сільській місцевості заяви з необхідними документами для призначення соціальної допомоги приймаються відповідальною особою з соціальних питань в об'єднаних територіальних громадах, яка здійснює їх передачу відповідним органам соціального захисту населення.

Перелік документів необхідних для отримання допомоги:

- заява;
- декларація про доходи та майновий стан;
- довідка встановленої форми про безпосередню участь особи в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (за наявності);
- довідка про доходи у разі зазначення в декларації доходів, інформація про які відсутня в ДПС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо та згідно із законодавством не може бути отримана за відповідним запитом органу соціального захисту населення. У разі неможливості підтвердження таких доходів довідкою до декларації додається письмове пояснення із зазначенням їх розміру;
- інформація про склад малозабезпеченої сім'ї заявника зазначається в декларації.

Довідково:

До складу сім'ї, що звертається за призначенням соціальної допомоги, включаються:

- чоловік, дружина, рідні та усиновлені діти віком до 18 років, а також діти, які навчаються за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти (в тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених закладів освіти і вступом до іншого закладу або в період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем і продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців) до досягнення 23 років і не мають власних сімей;

- неodrужені повнолітні діти, визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи, які проживають разом з батьками;
- непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з одинокою особою з інвалідністю I групи та доглядає за нею;
- жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі, але проживають однією сім'єю і мають спільних дітей. При цьому діти, які навчаються за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти до досягнення 23 років і не мають власних сімей, включаються до складу сім'ї незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування.

До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні.

На який термін призначається допомога?

Державна соціальна допомога призначається на шість місяців.

Довідково

- одиноким особам, визнаним за результатами медико-соціальної експертизи непрацездатними, які не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена на строк визнання особи непрацездатною;
- одиноким особам, які досягли 65-річного віку і не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена довічно;
- умови застосовуються також при призначенні державної соціальної допомоги непрацездатному подружжю при відсутності осіб, зобов'язаних їх утримувати відповідно до закону.

Для призначення державної соціальної допомоги на наступний строк уповноважений представник малозабезпеченої сім'ї подає нові заяву та декларацію.

Який розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям ?

Розмір державної соціальної допомоги визначається як різниця між рівнем забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом.

Законами про Державний бюджет України щороку встановлюється рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення державної соціальної допомоги.

Зокрема, у 2021 році він становить:

для працездатних осіб – 35 % прожиткового мінімуму (із січня – 794,50 грн, із липня – 832,65 грн, із грудня – 868,35 грн);

для дітей віком до 6 років – 130 % прожиткового мінімуму (із січня – 2 497,30 грн, із липня – 2 616,90 грн, із грудня – 2 730,00 грн);

для дітей віком від 6 до 18 років – 130 % прожиткового мінімуму (із січня – 3 113,50 грн, із липня – 3 263,00 грн, із грудня – 3 403,40 грн);

для осіб, які втратили працездатність, – 100 % прожиткового мінімуму (із січня – 1 769,00 грн, із липня – 1 854,00 грн, із грудня – 1 934,00 гривні).

Приклад розрахунку допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2021 році.

Сім'я складається з 4 осіб (чоловік перебуває на обліку в центрі зайнятості як безробітний, дружина знаходиться у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та двоє дітей віком 10 та 2 роки) звернулася за призначенням допомоги малозабезпеченим сім'ям у березні 2021 року.

Сукупний дохід сім'ї за два квартали, що передують місяцю звернення за призначенням допомоги, складає 11 160,00 грн (6 000,00 грн – допомога по безробіттю + 5 160,00 грн – допомога при народженні дитини), середньомісячний сукупний дохід складає – $11160,00 : 6 \text{ місяців} = 1 860,00$ гривень.

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму становить:

для чоловіка -794,50 грн;

для дружини - 794,50 грн;

для дитини, віком до 6 років - 2 497,30 грн;

Для дитини, віком 10 років - 3 113,50 грн.

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму сім'ї становить: 7 199,80 гривень.

Розмір допомоги складає: 7 199,80 грн – 1860 грн = 5 339,80 гривні.

Звертаємо увагу, що з 1 березня 2021 р. заяви з необхідними документами приймаються посадовими особами виконавчого органу або центру надання адміністративних послуг виключно з формуванням електронної справи. Заяви з необхідними документами (після формування електронної справи) у паперовому вигляді передаються відповідному органу соціального захисту населення не рідше ніж раз на два тижні.

У сільській місцевості заяви з необхідними документами для призначення соціальної допомоги приймаються відповідальною особою з соціальних питань в об'єднаних територіальних громадах, яка здійснює їх передачу відповідним органам соціального захисту населення.

Заступник начальника управління

соціального
населення

захи́сту
Юлія ШВЕЦЬ